

Afstemning

Forslaget om motiveret dagsorden nr. D 54 af Bjørn Elmquist (V), Lasse Budtz (S), Per Stig Møller (KF), Riishøj (SF), Lone Dybkjær (RV), Arne Melchior (CD) og Glønborg (KRF) (se foran)

vedtoges med 107 stemmer (S, KF, SF, V, RV, CD, FP og KRF); 3 (FK) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Forespørgsel nr. F 22:

Forespørgsel til arbejdsministeren:

»Hvornår og hvordan vil regeringen opfylde sit løfte om at sikre det frie fagforeningsvalg i Danmark, så ingen mod sin vilje skal tvinges til at være medlem af en bestemt fagforening?«

Af Pia Kjærsgaard (FP) m.fl.

(Forespørgslen, se dagsordenens bagside, anmeldt 10/12 87. Fremme af forespørgslen vedtaget 16/12 87).

Begrundelse

Pia Kjærsgaard (FP):

Fremskridtspartiet har set sig nødsaget til endnu en gang at rejse en forespørgsel om det frie fagforeningsvalg i Danmark.

I november måned 1986, hvor Fremskridtspartiet havde emnet oppe til debat sidste gang, fik vi lovning på, at der i løbet af kort tid ville komme et udspil fra regeringens side. Dette udspil er ikke kommet endnu, medmindre arbejdsministerens forslag fra forleden dag skal være et resultat, som er alt, hvad denne regering vil gøre.

Ministerens forslag, som blev hastebehandlet før denne forespørgselsdebat, havde intet at gøre med retten til frie fagforeningsforhold. Fremskridtspartiet ønsker, at dette Folketing bekræfter menneskerettighedernes artikel 20 samt grundlovens § 78, som jeg har læst at arbejdsministeren mener er et forbud, eksklusivaftaler strider imod. Hvor ministeren får denne mærkelige tanke fra, efter at vi i flere år har haft eksklusivaftaler og frie fagforeninger til debat, forstår jeg ikke. Men det er jeg sikker på at ministeren vil svare på i sit indlæg.

I næsten 40 år har man fra borgerlig side diskuteret eksklusivaftaler, og først nu mener man, at det er at gå imod grundloven. Det må stå fast, at hvis regeringen virkelig mener at ville holde fast i, at et forbud mod eksklusivaftaler er et brud på grundloven, så er der kun én ting at gøre: Så må vi have grundloven ændret.

Men vi skal selvfølgelig have en juridisk accept af arbejdsministerens vildfarelse, og den kan ministeren nok få svært ved at indhente.

Men nok om arbejdsministerens sidespring. Det her drejer sig om at sikre det, der hedder organisationsfriheden i det her land, den organisationsfrihed, som partierne taler og taler om, men som endnu ikke er opnået.

Besvarelse

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Spørgsmålet om foreningsfrihed har været behandlet her i Folketinget mange gange i de senere år, og det med rette.

Da vi i 1986 behandlede spørgsmålet umiddelbart efter afsigelsen af Højesterets dom i den såkaldte HT-sag, gav statsministeren tilsagn om, at regeringen ville fremsætte et lovforslag, der principielt gav adgang til genansættelse i tilfælde, hvor en lønmodtager afskediges i strid med foreningsfrihedsloven. I særlige tilfælde, hvor genansættelse ikke lader sig gøre, skulle der være mulighed for en betydelig højere erstatning end den, som kendes nu.

En række afskedigelsessager har desværre bekræftet, at den eksisterende foreningsfrihedslov ikke i tilstrækkeligt omfang sikrer ansatte, der ikke er medlem af samme forening som flertallet på arbejdspladsen, mod afskedigelse på grund af deres foreningstilhørsforhold.

Det er baggrunden for, at regeringen har fremsat det lovforslag, som ordføreren for forespørgerne henviste til, som indeholder en række ændringer af foreningsfrihedsloven, alle med det sigte at bidrage til en reel sikring af foreningsfriheden, dels ved at sikre lønmodtagerne i deres ansættelsesforhold uanset deres foreningsmæssige tilhørsforhold, dels ved i endnu højere grad at tilskynde arbejdsgiverne til at afholde sig fra at afskedige lønmodtagere i strid med loven.

Regeringens forslag til stramning af foreningsfrihedsloven, lovforslag nr. L 216, blev førstebehandlet her i Tinget i fredags. Vi havde

[Arbejdsministeren]

en meget lang og grundig drøftelse, og jeg skal derfor undlade at gentage min fremsættelse af dette lovforslag, men blot henvise til, hvad jeg fremførte i fredags.

Jeg vil godt endnu en gang understrege, at det er en vanskelig problemstilling, vi her står over for, og regeringen er derfor, som jeg også sagde i min fremsættelsestale, åben over for andre muligheder, over for andre forslag, der er egnede til at løse foreningsfrihedsproblemerne.

Men i denne sammenhæng vil jeg godt bemærke, at regeringen ikke anser et forbud mod eksklusivaftaler som egnet til at løse disse problemer, da erfaringerne viser, at sager om foreningsfrihed i vidt omfang forekommer på ansættelsesområder, hvor der ikke findes eksklusivaftaler.

Afslutningsvis skal jeg dog tilføje, at regeringen anser eksklusivaftaler for overflødige i et velordnet samfund som det danske. Vi er tilfredse med, at der er forbud mod eksklusivaftaler i den offentlige sektor, og at de ikke indgås inden for Dansk Arbejdsgiverforenings område.

Pia Kjærsgaard (FP):

Forleden fremsatte arbejdsministeren et forslag, som han ikke selv troede på var noget værd. Det var et lille bitte skridt i den retning, hvor der skal gås helt anderledes til værks, hvis man ellers er interesseret i at sikre organisationsfriheden.

Organisationsfrihed er et ord, denne regering nødig tager i sin mund, og dette bekræftes, når der endelig handles. For 15 måneder siden fik vi bekræftet, at denne regering ville komme med et udspil, og jeg sagde dengang som svar på statsministerens indlæg, at jeg havde ventet mig meget andet fra denne regerings side. Statsministeren talte dengang om genansættelse og godtgørelse. Genansættelse foreslår regeringen stadig, men nu er det for de offentligt ansatte, mens privatansatte skal have en latterlig erstatning for måske at blive udelukket for livstid fra arbejdsmarkedet.

Hvad med at sikre den ægte, frie ret til at organisere sig, hvor man vil? Det er det, denne debat drejer sig om.

Vi har ikke brug for forslag, der fremlægges under behørig hensyntagen til de røde fagforeningers parti: Socialdemokratiet. Vi har ikke behov for fagforeningsdiktaturet og de

fanatiske socialistisk opdragede personer, der infiltrerer og styrer disse røde foreninger, hvor medlemmerne hyres, uden at det for manges vedkommende sker af egen fri vilje.

Fremskridtspartiet vil fortsætte kampen for den enkeltes frie ret til selv at vælge, hvilken organisation man ønsker at tilhøre.

Lige så lidt som jeg ønsker at være medlem af Fælles Kurs, lige så lidt ønsker jeg at være medlem af HK. Hvis jeg er ansat i et bestemt erhverv, kan jeg tvinges til at melde mig ind i HK eller en anden rød forening, og jeg vil gennem dette ufrivillige medlemskab også skulle betale til Socialdemokratiet. I forvejen modtager det parti borgerløn i form af tvangsbidrag fra de danske skatteydere, som Tinget har vedtaget man ufrivilligt skal. Det strømmer altså ind med penge til socialister og borgerlige politikere, når tvangsbidragene fra foreningstvungen udbetales, og når den tvungne partistøtte udbetales.

Hele essensen i denne sag er, at disse mange tvangsbidrag giver magt, og da begge lejre modtager anselige beløb i tvangsbidrag, lukker man af for lov og ret og stemmer et udmærket forslag ned.

Fremskridtspartiet vil have partiernes tilkendegivelser til følgende dagsorden:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 1988 at fremsætte nødvendige lovforslag, der skal sikre den fulde organisationsfrihed i Danmark, således at ingen mere kan tvinges til medlemskab af en bestemt forening mod eget ønske eller til gennem et sådant medlemskab at skulle betale til partipolitiske formål, går Tinget over til næste sag på dagsordenen.«
(Dagsordensforslag nr. D 55).

Det er en dagsorden, som borgerlige politikere nemt burde kunne tilslutte sig, og da den er en klar og tydelig opfordring til at opfylde grundlovens § 78 om menneskerettighedernes artikel nr. 20, hvor der står, at ingen kan tvinges til at være medlem af en forening, forventer vi stor opbakning til den.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Hans Strunge (S):

Det tema, vi behandlede indgående i fredags, synes Fremskridtspartiet i dag bør gentages. Nuvel, det må vi jo så gøre, men der er ikke meget at føje til, ej heller i betragtning af, at det er fjerde eller femte genudsendelse af emnet, vi nu udsættes for.

Jeg skal kort sige på Socialdemokratiets vegne, at Fremskridtspartiets forespørgsel som sædvanlig lider af en kolossal grad af ensidighed. Partiet er ude på med sine dogmer at svække enhedsfagbevægelsen her i landet. Man fremstiller sin næsten fantastiske indstilling ikke blot vendt mod LO, men også mod FTF og AC, og forsøger samtidig at skjule, at man gerne vil give de såkaldte frie fagforeninger et skub fremad, idet man hævder, at det er friheden, man vil værne om, og at det er det, disse fagforeninger repræsenterer.

Jeg skal for det første afvise den tale, fru Pia Kjærsgaard fremfører om de såkaldte røde fagforeninger, for det er ikke nogen rigtig betegnelse at give den enhedsfagbevægelse, vi har her i landet, at den er rød – det er en fagbevægelse, der varetager lønmodtagernes interesser. Men fru Pia Kjærsgaard gør sig skyldig i den fejltagelse, at hun tror, man kan isolere alt det, der skal foregå i en enhedsfagbevægelse, til nogle meget præcise overenskomstspørgsmål. Fagforeningerne må naturligvis beskæftige sig med meget andet, som også har med lovgivning at gøre.

Jeg må også afvise fru Pia Kjærsgaards påstand om, at vi ikke har frie fagforeninger her i landet. Endelig vil jeg for det tredje afvise den dagsorden, fru Pia Kjærsgaard foreslår. Den vil vi stemme imod.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Faktisk kan man mange gange næsten skrive ned, hvad der vil ske under en folketingsdebat, inden den overhovedet er afholdt, og det er i hvert fald meget typisk, når det drejer sig om fagforeningsfrihed.

Jeg må endnu en gang pointere over for Socialdemokratiets ordfører, at jeg ikke har spor imod fagforeninger, men har noget imod, at man bliver tvunget ind i en bestemt fagforening, som er med til at betale til nogle politiske partier, man ikke sympatiserer med. Det er det, debatten drejer sig om.

Grethe Fenger Møller (KF):

Jeg vil gerne indledningsvis sige til forslagsstillerne, at vi også i Det Konservative Folkeparti altid har været meget optaget af at sikre foreningsfriheden, og vi har i hvert fald gennem de 11 år, jeg har været medlem af Folketinget, forsøgt at gøre dette på forskellige måder. Vi forsøgte i så vidt omfang som muligt at få indflydelse på den lovgivning, der blev vedtaget af Folketinget i juni 1982, og som jo havde sin oprindelse i en dom afsagt af Menneskerettighedsdomstolen i en engelsk sag om British Rail.

Den borgerlige regering fulgte derefter retspraksis, og da vi, som arbejdsministeren var inde på, i 1986 fik den såkaldte HT-dom, gav regeringen tilsagn om, at man ville fremsætte lovforslag, der styrkede retsstillingen i forhold til 1982-loven. Det mener jeg også vi fra konservativ side har levet op til gennem fremsættelse af det lovforslag, som var til førstebehandling i fredags.

Derfor føler jeg det en lille smule overflødig, at Fremskridtspartiet har fastholdt denne forespørgsel, når man efter førstebehandlingen i fredags helt har fået præciseret regeringspartiernes holdning i denne sag, som man i øvrigt har kendt hele tiden, og altså ved, hvad vi står for, og hvor vi mener der skal ske ændringer.

Dernæst vil jeg gerne understrege, at jeg synes, det er et meget svært område, hvilket også fremgår af, at de sager, der har været kørt gennem årene, og som har foruroliget, ja, nærmest forarget os mest, fordi vi synes, de har været meget oprørende, har været sager på områder, hvor der i forvejen var forbud mod eksklusivaf-taler, typisk sager inden for den offentlige sektor.

Som det har været sagt en del gange her i Folketinget af forskellige, er det meget svært at lovgive om samarbejdet mellem folk på arbejdspladsen, det kan i hvert fald give nogle vanskeligheder, men jeg synes, at man med det forslag, som regeringen har fremsat, og som var til førstebehandling i fredags, er gået så langt, som det er muligt, og med henblik på at løse disse problemer og spørgsmålet om ansvaret.

Men hvis der under behandlingen i Arbejds-markedsudvalget af arbejdsministerens forslag viser sig at være flere gode ideer til, hvordan vi kan komme videre, vil vi fra konservativ side naturligvis være lydhøre over for dem.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det må jeg nok sige! Jamen det er da i hvert fald altid en åbning, at man stadig væk er lydhør over for organisationstvungen. Jeg troede ellers, at regeringen mente, den nu havde gjort alt, hvad den overhovedet kunne, for at sikre organisationsfriheden i dette land, men det kan jeg forstå på fru Grethe Fenger Møller at man rent faktisk ikke mener i regeringen.

Man skylder mig et svar fra Det Konservative Folkeparti, og jeg er ligeglad, om jeg får det af ordføreren, fru Grethe Fenger Møller, eller af arbejdsministeren. Jeg rykkede gang på gang i fredags arbejdsministeren for svar på, hvad arbejdsministeren mente med sine udtalelser til Weekendavisen om, at man i regeringen var kommet til den opfattelse, at et forbud mod eksklusivaftaler formentlig er i strid med grundloven.

Hvor står der noget om aftalefrihed i grundloven? Hvad er det, arbejdsministeren mener? Er man i regeringen kommet til den beslutning, at man intet ønsker at gøre ved eksklusivaftaler? Eller hvad drejer det hele sig i grunden om? Nu er Weekendavisen jo en rimelig seriøs avis, så for en gangs skyld skal vi ikke høre den sædvanlige bemærkning fra politikere: Det har jeg aldrig nogen sinde sagt!

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Da fru Pia Kjærsgaard jo er et ihærdigt menneske, der sikkert efter hver ordfører fra nu af og frem til, at det igen bliver min almindelige tur i talerrækken, vil stille det samme spørgsmål, vil jeg for god ordens skyld udbygge, hvad jeg har sagt til Weekendavisen. Jeg præciserer »udbygge«, idet jeg ikke tager afstand fra, hvad der er refereret i Weekendavisen.

Udgangspunktet i dansk ret er, at der er aftalefrihed, og at aftaler skal holdes, hvis de ikke strider mod lov eller ærbarhed. Det fremgår af Danske Lov, 5-1-2 og aftaleloven af 1917, § 1. Grundlovens § 78 sikrer borgernes ret til at danne foreninger i ethvert lovligt øjemed. Det, man kan sige i den konkrete sag, er, at aftalefrihedsbegrebet er et gammelt og grundlæggende princip i dansk ret, og at enhver indskrænkning heri bør overvejes nøje.

Foreningsfrihedsloven fra 1982 sikrer såvel den positive foreningsfrihed, dvs. retten til at organisere sig, som den negative foreningsfri-

hed, dvs. retten til at være uorganiseret eller organiseret i en anden forening end flertallet. Lovgiver har herved sikret, at grundlovens § 78 om borgernes ret til at danne foreninger i ethvert lovligt øjemed ikke tilsidesættes på arbejdsmarkedet.

I øvrigt kan jeg tilføje, at et forbud mod eksklusivaftaler ville betyde en indskrænkning i det i dansk ret grundlæggende princip om aftalefrihed.

Ole Henriksen (SF):

Man kunne vel betragte det, der nu går i gang, som tredje ordførerrunde fra i fredags, og der kan vel ikke være meget nyt at tilføje.

Forespørgslen er direkte henvendt til fagforeninger, ja, fru Pia Kjærsgaard kigger, men der står, om »regeringen vil opfylde sit løfte om at sikre det frie fagforeningsvalg«, der står ikke »det frie foreningsvalg«. (*Afbrydelse af fru Pia Kjærsgaard*). Det kan godt være, det står i dagsordenen, men den har vi jo ikke fået i hånden endnu. I hvert fald er det primært ligesom sidste gang, da Fremskridtspartiet fremsatte et forslag om motiveret dagsorden om det samme spørgsmål; dér stod det direkte, at det var fagforeningerne. Nu har man altså lempet det, således at man skal tage andre foreninger med. I fredags nævnte vi en lang række foreninger her i samfundet, der har eksklusivaftaler og manglende frihed, manglende måske i gåseøjne i nogle tilfælde.

Men der er altså en række foreninger – og dem kender fru Pia Kjærsgaard og efterhånden Folketinget til hudløshed – som kræver, at man er medlem af den pågældende forening for at få en eller anden ydelse. Det er altså ikke bare fagforeninger, det drejer sig om, og jeg kan senere komme herop og remse dem op igen, hvis fru Pia Kjærsgaard har glemt dem.

Men hvad angår eksklusivaftaler, forholder det sig sådan, at det er knæsat, at de offentlige virksomheder ikke må anvende eksklusivaftaler. Dansk Arbejdsgiverforening må heller ikke; de praktiserer i hvert fald ikke og vil ikke anerkende eksklusivaftaler inden for deres område.

Tilbage er altså et område, som ligger uden for Dansk Arbejdsgiverforenings og det offentlige område, og de undersøgelser, der har været, viser, at der på det danske arbejdsmarked er 2-3 pct., som har eksklusivaftaler; mere dre-

[Ole Henriksen]

jer det sig ikke om. Dertil kommer, at eksklusivaftaler ofte er en fordel for arbejdsgiverne, der gør det muligt for dem at få den bestemte arbejdskraft, de søger. Der er altså en gensidig fordel ved at have disse aftaler i visse overenskomster, men det er som nævnt ikke arbejdsmarkedet, der er belastet af det, således som der lægges op til her.

Nu siger fru Pia Kjærsgaard, at hun går ind for de ægte, frie foreninger, men at der her er tale om røde fagforeninger. Jamen dansk fagbevægelse taget over en bank med 1,2 eller 1,5 millioner organiserede mennesker er da ikke udpræget det, fru Pia Kjærsgaard betragter som røde fagforeninger. Jeg synes, man skal prøve at nuancere ordene, når man fører hetz mod fagforeninger. Men selv om de er røde, er det jo også helt legalt at være rød, og de fører jo ikke en politik, der er anderledes end den, den gældende lovgivning og de indgåede aftaler og overenskomster betinger. Derfor synes jeg ikke, fru Pia Kjærsgaard skal se rødt, hver gang der bliver talt om fagforeninger.

Endelig er der et andet hovedangrebsmål, som går igen, nemlig at der betales til politiske partier. Også i den sammenhæng har vi nævnt en række foreninger, som via deres foreningsmedlemskab på en eller anden måde bidrager til politiske partier, fordi de har interesse i at støtte den politik, som disse partier fører. Om det er legalt eller ikke, er et spørgsmål, men det er i hvert fald forkert at hævde, at det bare er fagforeninger, der gør det. Vi vil gerne støtte, at man ser på det spørgsmål; det sagde vi også i fredags, selv om hr. Jørgen Estrup ikke rigtig kunne få fat i det. Men vi vil ikke bare se på fagforeningerne, vi vil se på samtlige foreninger og få en løsning, der gælder dem alle.

Vi kan altså ikke støtte dagsordensforslaget, selv om vi kun kender det i oplæst form, men vi vil gerne på en række områder gå videre i debatten om den lovgivning, hr. Jørgen Estrup for De Radikale lagde frem i fredags, mens vi helt klart har sagt, at det skridt, som arbejdsministeren tog i fredags med fremsættelsen af sit forslag, kan vi ikke støtte. Det er at gå alt for vidt og vil være konfliktfremkaldende ude på arbejdspladserne, så det vil vi meget gerne være fri for.

Bjørn Elmquist (V):

Spørgsmålet om danskernes organisations-

frihed er vel et af de spørgsmål om frihedsrettigheder, borgerrettigheder eller grundlovssikrede rettigheder, eller hvad vi nu skal kalde det, der i de seneste år har været hyppigst debatteret i Folketinget og i den offentlige debat. Og med god grund.

Venstre er et af de partier, som har interesseret sig for det og stadig gør det. Jeg tror, mange af os i vores hverdag får adskillige sager forelagt på vore politiske møder, hos venner og bekendte og sympatisører om, hvordan de kommer i klemme. Det stærkeste forsøg, der blev gjort – i hvert fald på papiret – for at rette op på mangelen på organisationsfrihed i Danmark, fandt sted i 1982 med den lov, vi alle sammen kender. Den havde vi til en lang diskussion i fredags, og jeg skal derfor holde lidt igen på tallelysten. Men i 1982 stemte mit parti, Venstre, imod denne lovgivning. Vi mente, den var for vattet og ikke kom tilstrækkelig langt, men alligevel blev der jo introduceret et lovgrundlag, og vi mener, at dette lovgrundlag er det centrale, når vi drøfter det emne, som fru Pia Kjærsgaard på Fremskridtspartiets vegne har bragt op i Folketinget i dag.

Vi var meget tilfredse, da vi i fredags under førstebehandlingen kunne konstatere, at der forelå et forslag til opstramning af reglerne, og vi mener, det må stå i centrum af de forhandlinger, som nu skal finde sted.

I fredags var der på grund af Det Radikale Venstres forslag også et andet meget ømt punkt til behandling, nemlig spørgsmålet om tvangsbidrag til politiske partier. Også dér tonede mit parti klart flag og tilsagde forslaget vor principielle støtte.

I dag er det måske lidt post festum – og det siger jeg ikke for at genere Fremskridtspartiet, for jeg ved, at dette også er en af Fremskridtspartiets mærkesager, og jeg vil i og for sig gerne sige velkommen i klubben til Fremskridtspartiet, selv om det ikke er noget nyt – og jeg mener, det er debatten i fredags, der talte. I fredags havde vi første behandling af et lovforslag, som nu ligger i Arbejdsmarkedsudvalget.

Det er derfor også med en vis undren, at jeg i dag læser fru Pia Kjærsgaards forslag om motiveret dagsorden, hvorefter det pålægges regeringen inden udgangen af 1988 at fremsætte nødvendige lovforslag, der skal sikre den fulde organisationsfrihed i Danmark. Det vil nok være svært for regeringen at skulle leve op til det

[Bjørn Elmquist]

på ny, for vi mener, at regeringen har fremsat et forslag herom.

Jeg lyttede med stor interesse til det, fru Pia Kjærsgaard i fredags sagde ved førstebehandlingen, men jeg synes ikke, det var soleklart alt sammen. Jeg erindrer, at fru Pia Kjærsgaard var utilfreds og ikke mente, at forslaget gik langt nok. Det er hun i sin fulde ret til at mene og argumentere for, men det nytter ikke noget i dag at fremsætte et dagsordensforslag, for det lægger ikke nye pinde til det, vi er ved at lave i Arbejdsmarkedsudvalget. Men tag imod den invitation til at komme i Arbejdsmarkedsudvalget, som arbejdsministeren fremkom med i fredags på regeringens vegne, og som alle partierne i regeringen også bad om. Vi beder her om et samarbejde mellem de gode viljer og de gode kræfter. I dag har arbejdsministeren gentaget, at han er helt åben, idet jeg hæftede mig ved, at han sagde:

»Jeg vil dog endnu en gang understrege, at det er en vanskelig problemstilling, vi her står over for, og regeringen er derfor åben over for andre forslag, der er egnet til at løse foreningsfrihedsproblemerne.«

Derfor synes jeg, det ville være fremragende, hvis fru Pia Kjærsgaard gjorde det. Hvis derimod dette dagsordensforslag blev vedtaget i dag, ville vi sætte regeringen og arbejdsministeren – de kompetente ministre – i en meget mærkelig situation, al den stund ministeren mener, han har opfyldt alt, hvad han kunne i øjeblikket, og har svært ved at finde mere. Derfor foreslår jeg fru Pia Kjærsgaard at deltage i udvalgsarbejdet.

Det samme gælder spørgsmålet om medlemskab, der tvinger til at betale til partipolitiske formål. Også hvad det angår, har vi et udvalgsarbejde kørende i Politisk-Økonomisk Udvalg, og jeg er sikker på – jeg kan se, hr. Jørgen Estrup som ordfører for forslagsstillerne nikker bejaende – at man også dér er interesseret i at få alle mulige gode kræfter til at komme og arbejde i den rigtige retning.

Jeg vil gerne takke fru Pia Kjærsgaard for, at hun i den grad holder fast, men jeg synes, at en vedtagelse af dette dagsordensforslag ikke vil trække i den rigtige retning. Tværtimod ville det skabe en række formelle problemer og bringe Folketing og regering i den mærkelige situation, at de måtte sige: Jamen vi har allerede gjort det, der står i dagsordensforslaget.

Jørgen Estrup (RV):

Jeg har fuld forståelse for, at Fremskridtspartiet har fastholdt forespørgselsdebatten efter debatten i fredags, men jeg beklager sådan set ligesom hr. Ole Henriksen den formulering, forespørgslen har fået, hvor man i modsætning til formuleringen under debatten i 1986, hvor man brugte retten til organisationsfrihed som udgangspunkt for debatten, altså nu bruger ordene »frie fagforeningsvalg«. Det giver et indtryk af en ensidighed, som vi i hvert fald fra radikal side vil tage afstand fra. Der er ingen tvivl om, at det, det drejer sig om her, er noget, der forpligter begge sider af arbejdsmarkedet, altså både organisationer på lønmodtager- og på arbejdsgiverside.

Selve det spørgsmål, som er stillet i forespørgslen, kunne man formentlig meget let afvise med et nej – sådan må jeg opfatte debatten i fredags – og trods de imødekommende ord, som også høres i dag, har man fornemmelsen af, at regeringen føler, den har gjort, hvad den skulle, og det var vel også det, hr. Bjørn Elmquist sagde.

Derfor opstår det spørgsmål, om regeringen overhovedet på noget tidspunkt har givet noget løfte i denne sag. Jeg tvivler på, at man egentlig kan påvise, at regeringen har givet noget løfte, for det, vi har efterlyst nogle gange, er vel egentlig netop, at regeringen skulle gå et skridt videre, end man var villig til.

Men nu foreligger der altså dels et forslag fra regeringen, dels et forslag fra Det Radikale Venstre om hele denne problemstilling, og jeg er meget enig med hr. Bjørn Elmquist i, at det er det, vi bør samle arbejdet om.

Hvis jeg skal gøre regeringens stilling op – det er måske ikke op til mig, men sådan ser jeg det – har regeringen klart taget stilling til spørgsmålet om eksklusivaftaler. Man ønsker ikke at forbyde eksklusivaftaler, men man mener måske, at de er i strid med grundloven. Man foreslår en lovmæssig ret til genansættelse, men tager samtidig delvis afstand fra forslaget ved at understrege, at det ikke er en effektiv løsning på afskedigelsessager, og at det i hvert fald ikke kan udformes på en sådan måde, at det sikrer de pågældende arbejde.

Endelig indebærer regeringens stilling en forhøjelse af den maksimale bod ved ulovlig afskedigelse, men altså ikke noget, der nærmer sig fuld erstatning. Vi er alle sammen klar over,

[Jørgen Estrup]

at der i en række af disse sager meget nemt kan blive tale om det, man kalder sortlistning, og dermed altså noget, der rammer over en meget lang periode – måske hele livet.

Efter Det Radikale Venstres opfattelse er regeringens holdning ikke tilstrækkelig og dækker ikke vores opfattelse af sagen. Det, regeringen tilbyder medlemmer af faglige organisationer, som føler sig skidt behandlet eller måske direkte er udsat for magtmisbrug, er altså ikke, at man vil løse deres problem. Nej, man giver dem alene valget imellem afskedigelse med en vis erstatning eller bibeholdelse af ansættelsen, men nu med langt større problemer på arbejdspladsen, herunder sandsynligvis uden nogen form for faktisk arbejde, altså det, jeg synes man passende kan kalde en form for levende begravelse på arbejdspladsen.

Der er ikke noget som helst forsøg i det, regeringen hidtil har lagt frem, på at løse det egentlige problem, årsagen til, at den pågældende er kommet i konflikt med sin organisation, altså det, som har været anstødsstenen. I såvel HT-konflikten som oprøret inden for HK og Blicher Hansen-sagen – og dér burde vel ikke mindst Det Konservative Folkepartis ordfører være særlig interesseret – kan der ligesom i en række andre konflikter konstateres én fælles årsag, nemlig modstanden mod at være tvunget til at støtte bestemte politiske partier via organisationskontingentet; de pågældende har det simple ønske at bevare deres politiske frihed. Det burde faktisk være en selvfølge, at de havde denne ret ubeskåret og ikke skulle tvinges til at vælge mellem økonomisk interesse og politisk holdning.

Hvis Folketinget vil gøre noget for at forhindre konflikter og ikke blot nøjes med at give højere bøder, når ulovligheden først er sket, må det sikres, at der gennemføres frivillighed for bidrag til politiske partier. Jeg noterede mig i den forbindelse, at hr. Ole Henriksen havde nogle positive kommentarer til det radikale forslag; dem håber jeg vi vil kunne arbejde videre med, når vi skal behandle det radikale forslag i udvalget.

Der er imidlertid en historie på dette område – en historie, som ikke er særlig gammel, men som faktisk havde sit sidste forløb i foråret og den tidlige sommer – hvor man i Politisk-Økonomisk Udvalg behandlede det radikale forslag om frivillighed for bidrag til politiske par-

tier, og hvor resultatet, som jeg tror de fleste vil vide, var, at regeringspartierne i forening med Socialdemokratiet og desværre også med SF forhindrede, at det radikale forslag kom til afstemning i folketingsalen. Man forhindrede det med den formelle betragtning, at man i stedet for ønskede at skrive en beretning, men da vi nåede frem til beretningen, var der én bidragyder: Det Radikale Venstre.

Frygten for, at vi nu skulle have en gentagelse af dette forløb, blev ikke aflivet i fredags, og under andre forhold ville vi nok fra radikal side have afstået fra at deltage i en dagsordensdebat i forbindelse med denne forespørgsel. Det gør vi ikke i dag, for vi mener faktisk, at der er behov for, at Folketinget forhindrer en sådan gentagelse, og at der nu bliver taget stilling til det vigtige spørgsmål, som bl.a. ligger i det radikale beslutningsforslag.

Derfor vil jeg gerne på Det Radikale Venstres vegne fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget pålægger regeringen

- at gennemføre en stramning af sanktionerne ved afskedigelser i strid med lov om foreningsfrihed og
- at sikre mulighed for, at medlemmer af lønmodtager- og arbejdsgiverorganisationer kan afslå at yde støtte til politiske partier via deres organisationskontingent.

Herefter går tinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 56).

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår ligeledes i forhandlingen.

Jørgen Estrup (RV):

Jeg vil blot yderligere føje til, at de synspunkter, som denne dagsorden rummer, i høj grad er indeholdt i, hvad regeringspartiernes ordførere sagde under debatten den 27. november 1986. Fra en af regeringspartiernes ordførere, hr. Bjørn Elmquist, er det blevet gentaget her i dag, og det glæder mig selvfølgelig med henblik på dagsordenens skæbne.

Hr. Bjørn Elmquist sagde i den forbindelse: Det er de gode viljers samarbejde, vi skal søge. Det, vi i Det Radikale Venstre nu forsøger at få

[Jørgen Estrup]

konstateret med denne dagsorden, er, at der er sådanne gode viljer. Jeg vil samtidig gerne understrege, at dagsordenen jo rummer den fleksibilitet, at organisationerne får en kortere periode til selv at få sagen på plads, uden at vi nødvendigvis skal skride til lovgivning her i Folketinget, hvis organisationerne faktisk lever op til deres ansvar, men med den viden hos organisationerne, at i modsat fald kommer der lovgivning.

Jeg skal derfor slutte af med at sige, at jeg håber, at bl.a. hr. Bjørn Elmquists ord nu vil kunne medføre, at denne dagsorden kan vedtages. Jeg synes, dette er en anledning til at få afklaret en meget uklar stilling på hele dette område og dermed altså en mulighed for regeringspartierne for at markere, hvad deres egentlige holdning er til dette spørgsmål.

Bollmann (CD):

Hvis man læser forespørgslens ord om, hvornår og hvordan regeringen vil opfylde sit løfte, som det er formuleret, så mener jeg, svaret er givet. Jeg mener også, det blev givet allerede i fredags. Derfor er det min og CD's opfattelse, at debatten i dag faktisk er overflødig. Selvfølgelig kan man blive ved med at tale om de samme ting og gentage dem her fra talerstolen, men det mener jeg ikke er særlig hensigtsmæssigt.

Jeg er enig med ministeren i hans betragtninger om, at et direkte generelt forbud er uhenigtsmæssigt, og jeg mener som sagt, at både debatten og i og for sig også dagsordenen fra Fremskridtspartiet er overflødig. Der er jo givet svar på begge de elementer, der ligger i Fremskridtspartiets dagsorden.

Men så vil jeg gerne stille et spørgsmål til hr. Jørgen Estrup, der var inde på spørgsmålet om frivillighed med hensyn til at yde bidrag til de politiske partier. Jeg er ikke uenig i, at der er en sammenhæng; det tror jeg også jeg sagde i fredags. Men jeg vil dog gerne spørge, om hr. Jørgen Estrup mener, at det er den eneste årsag til, at den slags sager opstår. Kan det ikke tænkes, at der kunne være andre årsager til, at man gerne ville være medlem af en anden fagforening?

Den dagsorden, som er foreslået af Fremskridtspartiet, svarer til, at vi vedtager en dagsorden om, at ugedagen er en tirsdag i dag, og det synes jeg er noget pjat, for at sige det meget mildt.

Den anden dagsorden, stillet af hr. Jørgen Estrup, vil jeg gerne lige have lov at læse, inden jeg kommenterer den.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Jeg vil blot sige til hr. Bollmann, at det selvfølgelig godt kan tænkes, at der er andre årsager til konflikter imellem en organisation og dens medlemmer. Nogle af de konflikter skal vi formentlig slet ikke blande os i her i Folketinget. Men de konflikter, som vi ved klart krænker rettigheder, som vi alle sammen går ind for, skal vi naturligvis blande os i og dermed mindske omfanget af konfliktstof på arbejdsmarkedet.

Merethe Due Jensen (KRF):

Da hr. Glønborg ikke kan være til stede, skal jeg fremføre hans synspunkter vedrørende denne sag.

Det er ikke en hverdagsbegivenhed, at Kristeligt Folkeparti og Fremskridtspartiet har samme mål på et politisk område, men det hænder, og vi har et eksempel i ønsket om at sikre den enkelte arbejdstager frihed til selv at træffe beslutning om sit forhold til arbejdsmarkedets organisationer.

Vort mål er klart og almindeligt kendt. Hvert parti må naturligvis vælge sine metoder og sine veje frem mod målet. Det kræver ofte en afvejning af ønsket om at markere sit mål for fremtiden og ønsket om at få gennemført noget, der fungerer her og nu.

Kristeligt Folkeparti er resultatorienteret; derfor har vi valgt at deltage i regeringsarbejdet og har dér medvirket til, at der for få dage siden af arbejdsministeren blev fremsat et lovforslag, der bringer os et langt stykke frem, og vi går ud fra, at dette lovforslag vedtages, så det giver resultat.

Fremskridtspartiets initiativ i dag er en udmærket markering af et politisk ønske, men vi mener ikke, at det har nogen praktisk betydning for resultatet.

Berlau (FK):

Oven på debatten, som vi havde i fredags, kunne man måske nok have foretrukket, at Fremskridtspartiet havde bedt statsministeren om at svare under lidt mere private former,

[Berlau]

frem for at vi får en fornyet diskussion af stort set det samme tema, som vi havde oppe i sidste uge. Det kan meget ofte kun blive gentagelser af, hvad der blev sagt i sidste uge.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige, at man fra højre fløj i Danmark altid har haft et stærkt ønske om at angribe fagbevægelsen og specielt fagbevægelsens styrke, dvs. dens muligheder for at have en stærk organisation og en stærk organisering i Danmark.

Det, der har været med til at svække diskussionen, kommer man nok til at takke Socialdemokraterne for, for det er en misrøgt af fagbevægelsen i mange år, der har givet næring netop til denne diskussion. Hvis fagbevægelsen havde haft mulighed for at opfylde sine forpligtelser, hvis ikke Socialdemokratiet havde trynet fagbevægelsen utallige gange med henblik på at styrke samfundsøkonomien, ville man formodentlig ikke have haft en situation, hvor der kunne opstå uenighed inden for fagbevægelsens egne rammer.

Men når man i fagbevægelsen underkaster sig partimæssige beslutninger om at gennemføre indkomstpolitiske løsninger, udskrive vanvittige kontingenter til partistøtte – det samme gør sig gældende til aviser – så opnår man, at der skabes grobund for, at højrefløjen kan sætte et dybt angreb ind i fagbevægelsen. Og det er naturligvis medvirkende til, at man får situationer som den, man befinder sig i i øjeblikket, hvor ikke alene den yderste højrefløj, men tilsyneladende også den højrefløj, som i hvert fald hævder, at den ligger lidt længere inde mod midten, er i stand til at køre fagbevægelsen rundt i manegen og fremsætte forslag, som skal forhindre fagbevægelsen i at virke demokratisk.

Fagbevægelsen spiller en væsentlig rolle for samfundsudviklingen over hele verden. Det gælder ikke alene i Danmark, det gælder over hele verden. Vi har den opfattelse, at man skal udbygge fagbevægelsen, og man skal naturligvis slet ikke forhindre fagbevægelsen i at udnytte de magtpositioner, som den kan skabe sig. Hvis det lykkes en fagforening at blive enig med en arbejdsgiver om at monopolisere et arbejde for så vidt angår en bestemt fagforeningsområde, så er det naturligvis en ret og en pligt, fagforeningen har til at sikre sig, at det bliver medlemmer af den pågældende fagforening, som får monopoliet på arbejdet. Det at sælge ar-

bejdskraft er i virkeligheden det samme som at sælge en hvilken som helst anden vare i denne verden, og naturligvis ønsker man at sikre sig det størst mulige monopol inden for det område, man repræsenterer.

Men dér har man altså fået drevet kilen ind – det er selvsagt plage især for Socialdemokratiets vedkommende – og det er naturligvis medvirkende til, at vi får diskussioner som dem, vi har i øjeblikket.

Vi ønsker at få fastslået, at der i Danmark er fri ret til at indgå aftaler fagforeninger og arbejdsgivere imellem. Vi ønsker også at få fastslået, at vi har frit organisationsvalg i Danmark, og vi kan ikke være med på det, som man fra højrefløjen fører frem. Derfor skal jeg fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget konstaterer, at der i Danmark er ret til frit valg af organisation, ligesom der er ret til at indgå bindende aftaler og overenskomster mellem arbejdsmarkedets parter, går Tinget over til næste sag på dagsordenen.« (Dagordensforslag nr. D 57).

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår ligeledes i forhandlingen.

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg havde egentlig ventet, at arbejdsministeren ville tage ordet, men jeg kan se, man holder summemøder rundt omkring i salen, så jeg skal nok trække tiden ud, indtil man kan finde ud af, hvad man vil stemme til de forskellige dagsordensforslag.

Jeg var selvfølgelig meget, meget skuffet over arbejdsministerens mærkværdige erklæring, som en eller anden embedsmand havde skrevet ned til ham, med hensyn til søforklaringen i Weekendavisen om, at det ville være et brud på grundloven, hvis man afskaffede eksklusivaftaler.

Jeg synes fortsat, at man skal gøre, hvad man kan for at efterleve grundlovens ord, og man skal i hvert fald efterleve menneskerettighedernes artikel nr. 20, hvor der står, at ingen kan tvinges til at være medlem af en fagforening. Det synes jeg er meget, meget vigtigt. Vi diskuterer så tit menneskerettigheder herinde i Fol-

[Pia Kjærsgaard]

kettinget, og så ved de forskellige partier nok, hvad de skal mene om den sag.

Så var der Socialistisk Folkepartis ordfører, som måtte sin lave tale om, da han fandt ud af, at der rent faktisk stod noget andet i det dagsordensforslag, jeg havde fremsat, end han havde regnet med, og det var meget, meget forvirrende for SF's ordfører, kunne man forstå, for det er åbenbart ikke sådan for en SF'er lige umiddelbart at kunne lave en ordførertale. Det må være slemt, når man skriver alting ned på forhånd og ikke rigtig kan indordne sig efter, hvad der sker i folketingssalen.

Venstres hr. Bjørn Elmquist sagde: Velkommen i klubben. Nu ved jeg ikke, om det skulle betragtes som en kompliment til mig. Det vil jeg meget nødig have, for den klub, regeringspartierne er ved at danne i folketingssalen i øjeblikket, er åbenbart en klub, hvor man ikke ønsker at afskaffe eksklusivaftaler. Jeg synes, det er i orden, at der er gode kræfter, der samarbejder, som hr. Bjørn Elmquist også var inde på, og det blev også sagt, at hvis dette dagsordensforslag blev vedtaget, så ville arbejdsministeren faktisk ikke ane, hvad han skulle gøre. Det er egentlig så rigtigt, som det overhovedet kan være, for sandheden i det her er, at der for lang tid ville være lukket af for et samarbejde med Socialdemokratiet og formentlig også for et kommende S-K-samarbejde, som begge partier nok går og pønser på.

Så var der hr. Jørgen Estrup fra Det Radikale Venstre. Jeg føler ikke trang til at skælde De Radikale ud, fordi de kommer med deres egen dagsorden; jeg kan være enig meget langt hen ad vejen. Det er da i orden, at man fremsætter sit eget dagsordensforslag, men jeg synes nok, at har man et fælles mål, så må man også på en eller anden måde kunne inspirere hinanden og måske være nogenlunde enige om tingene. Men den slags ser vi som sagt stort på i Fremskridtspartiet.

CD's ordfører sagde nogenlunde, at det var en overflødig debat, og ikke ret meget andet; det siger mere om CD's ordfører, end det siger om mig, og det skal jeg ikke kommentere så forfærdelig meget.

Jeg skal heller ikke kommentere Kristeligt Folkepartis ordfører, som åbenbart var enig med Fremskridtspartiet. Så kan jeg bare ikke forstå, hvordan man som regeringsparti kan være enig i det halvhjertede forslag fra regeringen, der i øjeblikket ligger til behandling.

Jeg synes, det er meget vigtigt at gøre sig helt klart, at Fremskridtspartiets forespørgsel omhandler et andet spørgsmål og emne end det, arbejdsministeren har barslet med i de 15 måneder, der er gået siden sidst. Mens arbejdsministeren har talt om beskyttelse mod afskedigelse, taler Fremskridtspartiet altså fortsat om organisationsfrihed, som jo er noget helt, helt andet.

Det er ikke nogen hemmelighed, at Fremskridtspartiet er meget skuffet over den svage holdning, regeringen hidtil har haft og udvist på organisationsområdet, men nu kan man altså få chancen for at rette op på det flossede renommé, som regeringen vitterlig har pådraget sig i hele organisationsspørgsmålet.

I oktober måned 1986 blev det ved en højesteretsdom fastslået, at otte HT-chauffører var blevet afskediget ulovligt. De otte chauffører fik tilkendt en latterlig erstatning og så færdig med det. Loven var afprøvet, og den var ikke meget værd. Derfor skal der ændres ved lovgivningen, så der ikke igen skal afsiges en tilsvarende svag dom.

Vi har en højesteretsdom at gå ud fra, og det er jo et mægtig godt udgangspunkt. Dommen fra 1986 viser, at loven ikke er god nok, og dommen viser også, at der bør handles af lovgiverne. Ikke en vattet udvidelse af noget, man hos arbejdsministeren kalder godtgørelse, men som er en erstatning. Nej, vi skal sikre en lovgivning, hvor det er en ret for det enkelte menneske selv at afgøre sin organisationstilknytning. Skulle det alligevel ske, at loven ikke overholdes, så skal der være en meget, meget stor erstatning; men det er de absolutte undtagelser, vi taler om. Det primære er og bliver organisationsfriheden, og den må og skal sikres.

Men jeg vil overlade ordet til de forskellige forvirrede ordførere, så de kan fortælle, hvordan de stiller sig til de forskellige dagsordener.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg tager ordet nu, fordi der ikke var flere, der havde bedt om ordet, som formanden sagde. Men jeg synes nok, at der skal en reaktion frem på det radikale forslag om motiveret dagsorden, som nu er blevet fremsat.

Det er ikke omdelt, så det har naturligvis været svært at granske det nøje, men efter det, som er fremført, må vi konstatere, at Det Radikale

[Kaj Poulsen]

Venstre her formentlig har lavet det største flop, vi har set i denne samling, nemlig at fremsætte forslag om ting, der allerede ligger i Arbejdsmarkedsudvalget, for det første.

For det andet behandlede vi i fredags et forslag fra Det Radikale Venstre, forslag til folketingsbeslutning om bidrag til politiske partier. Det var et forslag, som tog udgangspunkt i alle organisationer, herunder aktieselskaber, erhvervsorganisationer osv. Og så skulle vi altså frem til tirsdag, før Det Radikale Venstres sande jeg kom frem, nemlig hadet til arbejdsmarkedsorganisationerne. Det skulle nu lægges frit frem i et dagsordensforslag.

Vi forstår ikke, hvad det er, Det Radikale Venstre mener med dagsordensforslaget. Vi regnede med, at Det Radikale Venstre på baggrund af samtlige de debatter, vi har haft her i Folketinget, mente, at der skulle være lighed, uanset om det var en fagorganisation, en erhvervsorganisation, en arbejdsgiverorganisation eller et aktieselskab. Men nu kommer Det Radikale Venstre så og trækker to organisationer ud, formentlig også Husmandsforeningerne i Danmark, således at Det Radikale Venstres støtte fra den kant er sikret.

Jeg synes, det er uanstændigt, det, Det Radikale Venstre her gør, og jeg går naturligvis ud fra på baggrund af de debatter, vi har haft her i Tinget tidligere, at de borgerlige partier har den holdning, at det må være samtlige organisationer, det drejer sig om, når der skal lovgives om disse ting.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jamen hvis det er samtlige organisationer, så kan hr. Kaj Poulsen da stemme for vores dagsordensforslag, for vi har helt bevidst formuleret vores dagsordensforslag, så man ikke skulle have noget at hænge sin hat på: at det var ensidigt rettet mod fagbevægelsen. Så der er altså faktisk frit valg, hr. Kaj Poulsen, hvor man vil stemme i dag.

Det vigtigste er, at vi får flertal for et af de forslag, så jeg vil meget anmode den fløj af salen om at stemme for, for jeg er faktisk ligeglad med, hvor flertallet er, bare der kommer et flertal. Det lader jo til, at vores forslag er noget, som hr. Kaj Poulsen kan købe, og så synes jeg, at Socialdemokratiet og de øvrige partier – hvis ikke de borgerlige vil – skulle stemme for det.

Men o.k., det ved jeg godt er lidt af en hypotese, og jeg kan se, at hr. Kaj Poulsen nikker. Men for at der nu kan være enighed, vil vi godt trække vores dagsordensforslag, som vi plejer at gøre, fordi Det Radikale Venstre kommer med et andet. Vi ser ikke meget på, om det er det ene eller det andet parti, der kommer med forslaget, men vi synes, det er vigtigt, at sådan et forslag samler så mange stemmer som overhovedet muligt. Så vi trækker altså vores dagsordensforslag og stemmer for Det Radikale Venstres forslag.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Det af Pia Kjærsgaard (FP) fremsatte forslag om motiveret dagsorden (nr. D 55) er taget tilbage. Ønsker nogen at optage det? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er det bortfaldet.

Bjørn Elmquist (V):

Nu sagde fru Pia Kjærsgaard for lidt siden, at der stod en række af forvirrede ordførere og ventede på at få ordet. Jeg er glad for, at jeg ikke var den, der fik det først.

Men der er jo sket lidt, siden jeg var på talerstolen sidst. Den radikale hr. Jørgen Estrup har fremsat et nyt forslag om motiveret dagsorden. Han refererede dér i vidt omfang det, jeg sagde fra talerstolen, og det skal han have mange tak for. Han refererede ikke alt, hvad jeg sagde, for jeg var inde på nogle mere principielle overvejelser, der havde med forretningsordenen at gøre, om, hvordan vi vedtager forskellige ting her i Folketinget.

Jeg må nok sige, at nogle af tingene stadig væk er fremme som en slags bekymring for mig, for jeg ved ikke, hvor godt det er, at vi vedtager et dagsordensforslag i dag, som vedrører ting, som vi har liggende i nogle udvalg i form af lovforslag.

Alligevel er der en forskel fra det, fru Pia Kjærsgaard fremsatte, til det, som hr. Jørgen Estrup fremsatte, for fru Pia Kjærsgaard taler om at fremsætte nødvendige lovforslag, som faktisk allerede – efter vor opfattelse i hvert fald – er fremsat, hvorimod hr. Jørgen Estrup mere neutralt gerne ser gennemført en stramning af sanktionerne ved afskedigelser i strid med lov om foreningsfrihed. Det opfatter vi så som en reference til det, der var til første behandling i fredags, og det siger jo ikke præcis, hvordan det skal ske. Det må stadig væk ligge klart, at det

[Bjørn Elmquist]

ordnes under udvalgsarbejdet i Arbejdsmarkedsudvalget, ved en anden behandling helt efter reglerne her i Folketingssalen og ved en tredje behandling til sin tid.

Det andet hovedelement i det radikale dagsordensforslag er at sikre mulighed for, at medlemmer af lønmodtager- og arbejdsgiverorganisationer kan afslå at yde støtte til politiske partier via deres organisationskontingent. Det opfatter vi i regeringspartierne som en referencetil beslutningsforslag nr. B 94, der også var til første behandling i fredags, og som nu ligger til udvalgsbehandling i Politisk-Økonomisk Udvalg. Der er nogle, der måske endnu kan erindre, hvad der blev sagt undervejs under behandlingen. Justitsministeren var på regeringens vegne fremme med nogle udlægninger, nogle spørgsmål og nogle fortolkninger for så vidt angår de enkelte punkter i beslutningsforslaget.

Det er det, vi i regeringspartierne lægger til grund, når vi nu erklærer, at når tingene hænger sådan sammen og vi ser det ud fra den synsvinkel, som justitsministeren gjorde det ved førstebehandlingen i fredags, så er vi i stand til at støtte dette forslag om motiveret dagsorden, selv om vi altså har visse forretningsordensmæssige overvejelser med hensyn til, om det nu alligevel er god skik at gøre sådan.

Jørgen Estrup (RV):

Lad mig starte med at sige til hr. Bjørn Elmquist, at jeg måske havde visse vanskeligheder med at referere alt, hvad hr. Bjørn Elmquist sagde; jeg skulle jo dog holde mig inden for talletiden. Men jeg synes, at det er en overordentlig positiv udvikling, som nu markerer sig gennem den melding, som vi gennem hr. Bjørn Elmquist har fået.

Jeg vil gerne bekræfte, at den opfattelse af dagsordenen, som hr. Bjørn Elmquist gav udtryk for, også er min. Det, som først og fremmest nu er klart igennem denne dagsorden ud over den principielle holdning, som et flertal forhåbentlig vil markere til dagsordenen, det er en aktivitetsforpligtelse såvel vedrørende spørgsmålet om sanktionerne i tilfælde af ulovlige afskedigelser, som når det drejer sig om tvungne bidrag til politiske partier.

Dermed får vi altså markeret, at et flertal – forhåbentlig – i Folketinget både mener principielt, at sådan bør tingene være udformet, og

også aktivt vil arbejde for det. Det synes jeg er en væsentlig nyskabelse og noget, som virkelig rummer perspektiver for det videre arbejde i Politisk-Økonomisk Udvalg og i Arbejdsmarkedsudvalget vedrørende disse sager, og det vil jeg gerne hilse velkommen.

Så skal jeg blot sige til hr. Kaj Poulsen, som tidligere havde nogle knubbede ord om den radikale dagsorden, at hvis hr. Kaj Poulsen på noget tidspunkt havde tænkt sig at støtte beslutningsforslag nr. B 94, hvilket jo dog vist har været ganske oplagt at hverken hr. Kaj Poulsen eller Socialdemokratiet ønskede, så ville jeg også have lagt vægt på hr. Kaj Poulsens synspunkter. Det gør jeg ikke nu.

(Kort bemærkning).

Ole Henriksen (SF):

Jamen så kan jeg da sige til hr. Jørgen Estrup, at SF egentlig var positivt indstillet over for forslaget, som blev behandlet i fredags, og vi er meget skuffede over, at man nu indskrænker sit forslag, så det bliver ringere end det, man havde til første behandling i fredags.

Vi anser altså dagsordenen for at være en klar forringelse af de muligheder, som ligger dér. Hr. Kaj Poulsen har peget på en del af dem. Det gælder bl.a. spørgsmålet om alle de organisationer, som ligger uden for de traditionelle arbejdsmarkedsorganisationers område, som ikke er omfattet af dette her.

Vi kan være glade for, at dagsordensforslag efterhånden er blevet så devaluerede her; det er så spørgsmålet, om regeringen overhovedet retter sig efter nogen af forslagene eller ændrer politik på områderne.

Det radikale forslag kan vi altså ikke støtte.

Vi må jo selvfølgelig også vente på, at Fælles Kurs' dagsordensforslag bliver delt rundt, sådan at medlemmerne får lejlighed til at se på det. Før vil jeg ikke tage stilling til det.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Før bliver der heller ikke afstemning, kan jeg bekræfte.

(Kort bemærkning).

Hans Strunge (S):

For det første vil jeg gerne sige, at jeg har svært ved at forstå, hvordan man i Det Radikale Venstre og, forstår jeg nu, også i regerings-

[Hans Strunge]

partierne vil kunne lovgive over sådan en dagsorden. Det turde dog være fuldstændig umuligt – eller rettere sagt: Det er umuligt.

For det andet vil jeg gerne vide både fra hr. Jørgen Estrups og fra hr. Bjørn Elmquists side, hvordan man i givet fald mente at regeringen skulle gennemføre dette pålæg. Det synes jeg ville være interessant at få beskrevet, og det må man jo, når man har foreslået sådan en dagsorden, være i stand til at beskrive her fra talerstolen. Hvordan vil man gennemføre eller få regeringen til at gennemføre det pålæg at sikre mulighed for, at medlemmerne af lønmodtagerorganisationer og arbejdsgiverorganisationer kan afslå at yde støtte til politiske partier via deres organisationskontingent? Kunne jeg ikke få en konkret beskrivelse af, hvordan det skulle foregå? Jeg synes, det er interessant, at man nu vil til at bryde ind i organisationernes egne vedtægter. Det glæder jeg mig til at høre om.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Hr. Hans Strunges spørgsmål er lidt overraskende, for jeg tror, at hr. Hans Strunge var i salen en stor del af fredagen, men det er jo ganske simpelt at vejlede hr. Hans Strunge, for der ligger to forslag på bordet, nemlig lovforslag nr. L 216 og beslutningsforslag nr. B 94. Der foreligger nogle ganske præcise retningslinjer for, hvad man skal gøre videre i denne sag. Om det bliver den endelige løsning, må tiden jo vise, men der er forhåbentlig nu et flertal, som er villigt til at gå ad den vej.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg synes faktisk, at den sidste forklaring fra hr. Jørgen Estrup fortæller noget om, hvad det er, Folketinget og regeringspartierne og regeringen er i færd med. Man er i færd med at ville vedtage en dagsorden om regeringens egne forslag, som ligger i udvalget, og om Det Radikale Venstres forslag, som ligger i udvalget, men på baggrund af, hvad der er sagt her i salen om disse forslag.

Og så må jeg ærlig talt sige, at jeg synes, det er at latterliggøre Folketingets arbejde at tage fat på det her på den måde. Jeg synes, at regeringen latterliggør sig selv, når den 3 dage efter at have fremsat forslag stemmer for et dagsor-

densforslag, som har været behandlet i regeringskontorerne, og som regeringen har overladt til Folketinget.

Jamen mener regeringen ikke noget med de forslag, den har fremsat? Skal det her forstås som et eller andet parlamentarisk spil? Hvad mener regeringen om sine egne forslag? Hvad mener regeringen om den dagsorden, der ligger her? Hvordan skal det forstås?

Jeg forstod justitsministerens udtalelser forleden dag – det er selvfølgelig på baggrund af udtalelser fra hr. Bjørn Elmquist – således, at justitsministeren henviste til forslag, der er til behandling i Folketinget. Jeg synes, vi nu må have en afklaring af, hvad regeringen mener. Mener den noget med sit eget forslag, eller er det bare en dagsorden, der nu skal bruges til at fortælle Folketinget, at man ikke mener noget som helst?

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Hr. Kaj Poulsen spurgte, om regeringen ikke mente noget med det forslag, der er fremsat. Jo, det gør vi i allerhøjeste grad, og det er grunden til, at hr. Bjørn Elmquist sagde, at vi forstår det første punkt i hr. Jørgen Estrups forslag således, at der skal gennemføres lovgivning med udgangspunkt i det lovforslag, som arbejdsministeren har fremsat. Derfor vil jeg også godt benytte lejligheden til at sige til fru Pia Kjærsgaard, at jeg bestemt mener, at det lovforslag er noget værd, men jeg er åben over for andre og nye ideer. Jeg er åben over for bedre ideer, men vi mener, at det, der er lagt frem, er godt i sig selv, og at det er brugbart.

Det er altså første pind. I anden pind tager regeringen udgangspunkt i de bemærkninger, fortolkninger og spørgsmål, som justitsministeren kom med i forbindelse med behandlingen af beslutningsforslag nr. B 94 i fredags. Det er vores baggrund for at støtte den anden pind, og det er forklaringen på, at denne dagsorden kan vi støtte, selv om vi deler betænkelighederne ved at komme med dagsordensforslag om sager, der ligger til behandling i udvalget. Men da Folketinget har accepteret forespørgslen og forespørgslen er kommet på dagsordenen, selv om sagerne bliver behandlet i udvalg, er den almindelige metode at tage stilling til de dagsordener, der er kommet. Det er en del af Folketingets forretningsorden, at vi tager stilling, og det gør vi altså som anført af hr. Bjørn Elmquist.

(Kort bemærkning).

Hans Strunge (S):

Jeg vil gerne have arbejdsministeren til at svare mig på følgende spørgsmål: Vurderer arbejdsministeren det sådan, at det er venligsindet over for fagbevægelsen og arbejdsgiverorganisationerne her i landet at tilslutte sig anden pind i det dagsordensforslag, som hr. Jørgen Estrup har fremsat?

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Der er ikke flere. Er der det?

(Kort bemærkning).

Ole Henriksen (SF):

SF har taget stilling til den radikale dagsorden, og selv om vi ser den som en betydelig indskrænkning i det forslag, som De Radikale fremsatte i fredags, må man også konstatere, at i virkeligheden er der jo tale om en art ændringsforslag, som regeringspartierne nu vil føre med ind i det forslag, som de også selv fremsatte i fredags, og det er jo en noget mærkkelig arbejdsgang, at vi skal have ændringsforslag ind på dette her tidspunkt, inden udvalgsarbejdet er gået i gang, men jeg forstår, at regeringspartierne nu også lader sig slæbe rundt af Fremskridtspartiet i det formål, som det har, nemlig kun at ramme arbejdsmarkedets organisationer. Det er jo det, som det primært handler om, og nu synes jeg nok, at det måske er mere klar tale, når regeringspartierne stemmer for denne her dagsorden, og så fik vi også skrællet en del af de flokler væk, som der var i fredags, og så kan vi såmænd bedre bedømme hinanden, og derfor kan jeg også kort meddele, at skulle det ske, at den af Fælles Kurs foreslåede dagsorden kom til afstemning, ville vi stemme for den.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Er der nu flere, der ønsker ordet? Det var ikke en opfordring!

(Kort bemærkning).

Hans Strunge (S):

Men jeg har en opfordring. Jeg har en opfordring til arbejdsministeren om at svare på det spørgsmål, jeg stillede for et øjeblik siden. Jeg går ud fra, arbejdsministeren erindrer sig det, og jeg går ud fra, at jeg også kan få et svar.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg sagde i fredags, og jeg vil gerne gentage i dag, at vi mener, at der er brug for store, velfungerende organisationer. Derfor angriber vi dem ikke, men vi mener også, at der er behov for respekt for individets frihed. Derfor stemmer vi for dagsordenen.

(Kort bemærkning).

Hans Strunge (S):

Jeg vil gerne sige til arbejdsministeren, at jeg anser arbejdsministeren for at være intelligent, og jeg anser også arbejdsministeren for at være klar over, at det, han er i færd med at foretage, ikke er en venligsindet handling over for hverken fagforeninger eller arbejdsgiverorganisationer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 56 af Jørgen Estrup (RV) (se foran) forkastedes, idet 52 (KF, V, RV, CD, FP og KRF) stemte for, 53 (S, SF og FK) imod.

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 57 af Berlau (FK) (se foran) sattes derefter til afstemning.

Efter at en afstemning havde vist stemmetalene 52 for og 51 imod og der var gjort indsigelse, lod formanden foretage fornyet afstemning, hvorved forslaget forkastedes, idet 52 (S, SF og FK) stemte for, 53 (KF, V, RV, CD, FP og KRF) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 197:

Forslag til lov om ændring af lov om et teknologinævn.

Af Lone Dybkjær (RV), Jytte Hilden (S) og Gade (SF).

(Fremsat 28/1 88).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Vi skal have lidt mere ro i salen.

Forhandling

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Loven om et teknologinævn blev vedtaget den 6. juni 1985 imod regeringspartiernes stemmer. Ifølge loven skulle Teknologinævnet bestå af 15 medlemmer udpeget af forskellige råd og organisationer. Det skulle beskikkes for en 3-årig periode, og der skulle til nævnet være knyttet et fast sekretariat. De nødvendige midler skulle bevilles på de årlige finanslove, og jeg kan oplyse, at på finanslov 1988 er der afsat til driftsudgifter 3,3 mio. kr., til tilskud 7,8 mio. kr. Størstedelen af tilskuddene, 6,5 mio. kr., er dog uafhængig af Teknologinævnets eksistens.

Der er ikke i ministeriets budgetramme for 1989 og 1990 regnet med udgifter til Teknologinævnet. Hvis man udskyder tidspunktet for lovens revision, vil det betyde en udgift i 1989 på 4,6 mio. kr. Forslaget om at forlænge loven er begrundet med ønsket om en nærmere vurdering af Teknologinævnets arbejde.

Når man læser det meget korte lovforslag, kan man få det indtryk, at det er Teknologinævnet selv, der skal vurdere sit arbejde. Det vil jeg naturligvis fraråde. Jeg mener, man skal lade en uafhængig instans foretage en sådan evaluering.

Efter min mening og efter regeringens mening har nævnets arbejde indtil nu ikke været særlig imponerende. Undskyld, jeg siger det, men regeringen har jo heller ikke stemt for forslaget.

Da forslaget om en forlængelse af loven betyder en merudgift, mener regeringen, at vi burde skynde os at få foretaget den vurdering, sådan at vi kan spare den udgift, hvis det viser sig, at nævnet ikke er værd at bevare. Jeg vil godt på regeringens vegne henstille, at hvis der skal ske vurdering, skal den ske i en fart, sådan at vi enten kan få nedlagt nævnet i en fart eller få det rekonstrueret i en fart. Forslagsstillerne må i og for sig være interesserede i at få nogle flere til at synes godt om det nævn, end tilfældet er i dag. Derfor synes jeg, at der kan være al mulig grund til at skynde sig.

Regeringen kan ikke give tilslutning til udskydelsen, men da nævnet i øvrigt er Folketin-

gets og ikke regeringens, er det vigtigste i dag ikke, hvad regeringen siger, men hvad ordførerne for regeringspartierne siger samt naturligvis ordførerne for de andre partier.

Jytte Hilden (S):

Jeg skal ikke overraskende – da vi er medfor-slagsstillere til dette meget korte lovforslag – meddele, at Socialdemokratiet synes, der er god grund til at udskyde den endelige revision. Jeg skal samtidig undre mig en lille smule over de ret negative bemærkninger, som undervisningsministeren kom med, men vi synes, at Teknologinævnet har udfyldt et behov, og vi glæder os meget til at diskutere det nærmere. Derfor skal jeg ikke yderligere forlænge debatten i dag.

Fischer (KF):

Vi mener ikke, at der er god grund til at ud-sætte revisionen af lov om et teknologinævn. Resultatet af det hidtidige arbejde er offentliggjort og kan vurderes. Man kan meget vel stille spørgsmålet, om de pågældende aktiviteter fortsat skal være i offentligt regi, om vi skal bruge statsmidler på det pågældende nævn. Vi mener fra Det Konservative Folkepartis side, at vi ikke skal gøre det. De organisationer og grupper, der ønsker at fortsætte den pågældende teknologivurdering, må overtage ansvaret for den pågældende vurdering. Vi kan ikke støtte det pågældende lovforslag.

Jeg synes, det må være tilladt at sige ganske kort, at når vi taler om teknologi, om anvendelse af de mest avancerede metoder for at øge samfundets produktivitet, skal vi i Danmark passe på, at vi ikke udvikler os til en nation, hvor frygten for fremtiden får os til at spænde ben for os selv, så fremtiden kommer senere til os end til andre. Hvis der er én ting, vi har mere brug for i de kommende år end noget andet, er det teknologifremme og ikke teknologifygt. Jeg tror, vi har brug for at få en positiv indstilling til teknologi, således at vi ikke kommer agterud i denne meget vigtige udvikling. Kommer vi agterud, risikerer vi at sætte mange arbejdspladser, megen indtjening og fremtidsmuligheder over styr.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):